

ΣΠΟΥΔΗ

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ
ΤΜΗΜΑΤΑ Β΄ ΛΥΚΕΙΟΥ
8.5.2021

A. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ (Υποδομή Γ΄ Λυκείου)

ΠΛΑΤΩΝ, Πρωταγόρας 322a-323a

Οὕτω δὴ παρεσκευασμένοι κατ' ἀρχὰς ἄνθρωποι ᾤκουν σποράδην, πόλεις δὲ οὐκ ἦσαν· ἀπώλλυντο οὖν ὑπὸ τῶν θηρίων διὰ τὸ πανταχῆ αὐτῶν ἀσθενέστεροι εἶναι, καὶ ἡ δημιουργικὴ τέχνη αὐτοῖς πρὸς μὲν τροφήν ἱκανὴ βοηθὸς ἦν, πρὸς δὲ τὸν τῶν θηρίων πόλεμον ἐνδεής —πολιτικὴν γὰρ τέχνην οὐπω εἶχον, ἧς μέρος πολεμική— ἐζήτουν δὴ ἀθροίζεσθαι καὶ σῶζεσθαι κτίζοντες πόλεις· ὅτ' οὖν ἀθροισθεῖεν, ἠδίκουν ἀλλήλους ἅτε οὐκ ἔχοντες τὴν πολιτικὴν τέχνην, ὥστε πάλιν σκεδαννύμενοι διεφθείροντο. Ζεὺς οὖν δεῖσας περὶ τῷ γένει ἡμῶν μὴ ἀπόλοιτο πᾶν, Ἑρμῆν πέμπει ἄγοντα εἰς ἀνθρώπους αἰδῶ τε καὶ δίκην, ἵν' εἶεν πόλεων κόσμοι τε καὶ δεσμοὶ φιλίας συναγωγοί. Ἐρωτᾷ οὖν Ἑρμῆς Δία τίνα οὖν τρόπον δοίη δίκην καὶ αἰδῶ ἀνθρώποις· «Πότερον ὡς αἱ τέχναι νενέμνηται, οὕτω καὶ ταύτας νείμω; νενέμνηται δὲ ᾧδε· εἷς ἔχων ἰατρικὴν πολλοῖς ἱκανὸς ἰδιώταις, καὶ οἱ ἄλλοι δημιουργοί· καὶ δίκην δὴ καὶ αἰδῶ οὕτω θῶ ἐν τοῖς ἀνθρώποις, ἢ ἐπὶ πάντας νείμω;» «Ἐπὶ πάντας», ἔφη ὁ Ζεὺς, «καὶ πάντες μετεχόντων· οὐ γὰρ ἂν γένοιτο πόλεις, εἰ ὀλίγοι αὐτῶν μετέχοιεν ὥσπερ ἄλλων τεχνῶν· καὶ νόμον γε θεὸς παρ' ἐμοῦ τὸν μὴ δυνάμενον αἰδοῦς καὶ δίκης μετέχειν κτείνειν ὡς νόσον πόλεως».

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ, Πολιτικά, 1.12, 1253a29-39

Φύσει μὲν οὖν ἡ ὁρμὴ ἐν πᾶσιν ἐπὶ τὴν τοιαύτην κοινωνίαν [: τὴν πόλιν]· ὁ δὲ πρῶτος συστήσας μεγίστων ἀγαθῶν αἴτιος. Ὡσπερ γὰρ καὶ τελεωθεὶς βέλτιστον τῶν ζῶων ἄνθρωπος ἐστίν, οὕτω καὶ χωρισθεὶς νόμου καὶ δίκης χεῖριστον πάντων. Χαλεπωτάτη γὰρ ἀδικία ἔχουσα ὄπλα· ὁ δὲ ἄνθρωπος ὄπλα ἔχων φύεται φρονήσει καὶ ἀρετῇ, οἷς ἐπὶ τάναντία ἔστι χρῆσθαι μάλιστα. Διὸ ἀνοσιώτατον καὶ ἀγριώτατον ἄνευ ἀρετῆς, καὶ πρὸς ἀφροδίσια καὶ ἐδωδὴν χεῖριστον. Ἡ δὲ δικαιοσύνη πολιτικόν· ἢ γὰρ δίκη πολιτικῆς κοινωνίας τάξις ἐστίν, ἢ δὲ δικαιοσύνη τοῦ δικαίου κρίσις.

A1. Να επιλέξετε τη σωστή απάντηση:

1. πρὸς μὲν τροφήν ἱκανὴ βοηθὸς ἦν: Ο υπογραμμισμένος τύπος αναφέρεται στη λέξη/στις λέξεις:

α. πόλεις

β. δημιουργικὴ τέχνη

γ. τὸν τῶν θηρίων πόλεμον

δ. τροφήν

2. «Επί πάντας», ἔφη ὁ Ζεὺς, «καὶ πάντες μετεχόντων»: Το χωρίο αυτό αναφέρεται:

- α. στην καθολικότητα της πολιτικής αρετής
- β. στην αναγκαιότητα της πολιτικής αρετής
- γ. στην καθολικότητα και στην αναγκαιότητα της πολιτικής αρετής
- δ. στον καταμερισμό της εργασίας

3. τελεωθείς: Ο τύπος του κειμένου αναφέρεται στη λέξη:

- α. πρῶτος
- β. συστήσας
- γ. ἄνθρωπος
- δ. τῶν ζώων

4. Σύμφωνα με τον Αριστοτέλη:

- α. Ο άνθρωπος υπηρετεί πάντα τη φρόνηση και την αρετή.
- β. Δεν υπάρχουν άδικοι άνθρωποι.
- γ. Η δικαιοσύνη έχει πολιτικό χαρακτήρα.
- δ. Ισχύουν όλα τα παραπάνω.

Μονάδες 10

B1. Να εντοπίσετε στο απόσπασμα των *Πολιτικών* δύο διαφορετικά εκφραστικά μέσα και να εξηγήσετε τι επιτυγχάνει ο Αριστοτέλης με τη χρήση τους.

Μονάδες 10

B2. Λαμβάνοντας υπόψη το πλατωνικό κείμενο που σας δόθηκε καθώς και όσα διατυπώνει ο Αριστοτέλης στο απόσπασμα των *Πολιτικών*, να συσχετίσετε τις απόψεις που διατυπώνονται αναφορικά με τον τρόπο που συγκροτήθηκαν οι πόλεις.

Μονάδες 10

B3. Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες θέσεις ως Σωστές (Σ) ή Λανθασμένες (Λ):

α. Στα χρόνια 398-390, ο Πλάτωνας ταξιδεύει στην Κάτω Ιταλία και την Αίγυπτο.

β. Η περίφημη Ακαδημία Πλάτωνος λειτούργησε για εννέα αιώνες, μέχρι το 529 π.Χ., όταν την έκλεισε ο Ιουστινιανός.

γ. Δύο σοφιστικές μέθοδοι είναι η διαλεκτική και ο μύθος.

δ. Στη *Θεογονία* του, ο Ηράκλειτος (επικός διδακτικός ποιητής από την Άσκρα της Βοιωτίας, που έζησε τον 8ο αιώνα) περιγράφει τη γέννηση των θεών.

ε. Ο Πρωταγόρας δίνει έμφαση στην ανάπτυξη της κοινωνικής οργάνωσης του ανθρώπου και τη θέτει στο κέντρο της μυθικής του αφήγησης.

Μονάδες 10

B4. ενοίκιο, ολέθριος, συνάθροιση, ανθεκτικός, δέος, αναπαράσταση, συντέλεια, έμφυτος, χρήμα, έδεσμα: Να εντοπίσετε στα αρχαία αποσπάσματα έναν ετυμολογικά συγγενή τύπο για κάθε λέξη που σας δόθηκε.

Μονάδες 10

B5. Να μελετήσετε με προσοχή το παρακάτω κείμενο και να απαντήσετε στην ερώτηση που ακολουθεί.

Οι «Νόμοι» μιλούν στον Σωκράτη

«Σκέψου λοιπόν, Σωκράτη», θα έλεγαν ίσως οι νόμοι, «αν είναι αλήθεια αυτό που λέμε, ότι δηλαδή δεν είναι δίκαια αυτά που επιχειρείς τώρα εναντίον μας. Εμείς σε γεννήσαμε, σε αναθρέψαμε, σε εκπαιδεύσαμε και μεταδώσαμε σε σένα και σε όλους τους άλλους πολίτες όσα καλά πράγματα μπορούσαμε. Όμως κάναμε σαφές ότι έχουμε δώσει την εξουσία σε όποιο Αθηναίο θέλει, αφού περάσει τη δοκιμασία και δει όσα γίνονται στην πόλη και εμάς τους νόμους, αν δεν του αρέσουμε, να πάρει τα πράγματά του και να πάει όπου θέλει [...] Όποιος όμως από τους πολίτες παραμείνει, ενώ βλέπει με ποιο τρόπο διεξάγουμε τις δίκες και γενικά κυβερνάμε την πόλη, εμείς προϋποθέτουμε ότι έχει συμφωνήσει μαζί μας έμπρακτα να εκτελεί αυτά που διατάζουμε· και εμείς υποστηρίζουμε ότι όποιος δεν υπακούει αδικεί τριπλά: δείχνει ανυπακοή σε μας που τον γεννήσαμε και τον αναθρέψαμε και, ενώ συμφώνησε να μας υπακούει, ούτε αυτό κάνει ούτε μας πείθει ότι δεν κάνουμε κάτι σωστά...»

Πλάτων, Κρίτων, 52c-e

Ποιες απόψεις διατυπώνει ο Αριστοτέλης στο αρχαίο κείμενο αναφορικά με τον νόμο; Εντοπίζετε ομοιότητες με όσα αναφέρονται στο μεταφρασμένο κείμενο που σας δόθηκε; Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με στοιχεία των κειμένων.

Μονάδες 10

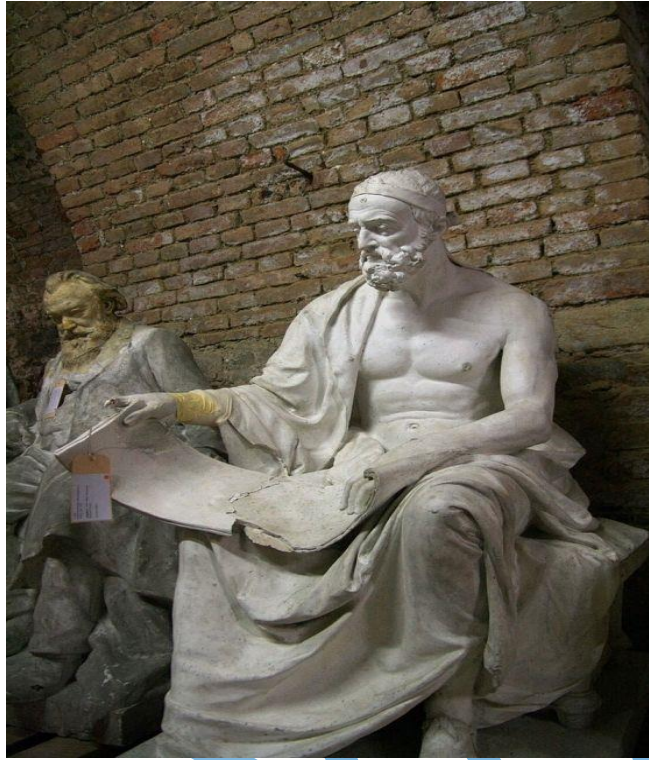
Γ. ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Πολύβιος, Ἱστορίαι, Βιβλίο Α', 2.1-5

Στο παρακάτω απόσπασμα ο ιστορικός αντιπαραβάλλει τις ρωμαϊκές κατακτήσεις με τα επιτεύγματα άλλων σπουδαίων δυνασθειών. Οι Ρωμαίοι συγκρίνονται με τους Πέρσες, τους Λακεδαιμόνιους και τους Μακεδόνες και ως προς την εδαφική εξάπλωση και ως προς τη διάρκεια της ηγεμονίας τους και παρουσιάζονται να υπερέχουν.

Ὅς δ' ἔστι παράδοξον καὶ μέγα τὸ περὶ τὴν ἡμετέραν ὑπόθεσιν θεώρημα γένοιτ' ἂν οὕτως μάλιστ' ἐμφανές, εἰ τὰς ἐλλογιμωτάτας τῶν προγεγενημένων δυνασθειῶν, περὶ ἃς οἱ συγγραφεῖς τοὺς πλείστους διατέθινται λόγους, παραβάλοιμεν καὶ συγκρίναιμεν πρὸς τὴν Ῥωμαίων ὑπεροχὴν. Εἰσὶ δ' αἱ τῆς παραβολῆς ἄξιοι καὶ συγκρίσεως αὗται. Πέρσαι κατὰ τινὰς καιροὺς μεγάλῃν ἀρχὴν κατεκτήσαντο καὶ δυναστείαν· ἀλλ' ὁσάκις ἐτόλμησαν ὑπερβῆναι τοὺς τῆς Ἀσίας ὄρους, οὐ μόνον ὑπὲρ τῆς ἀρχῆς, ἀλλὰ καὶ περὶ σφῶν ἐκινδύνευσαν. Λακεδαιμόνιοι πολλοὺς ἀμφισβητήσαντες χρόνους ὑπὲρ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἡγεμονίας, ἐπειδὴ ποτ' ἐκράτησαν, μόλις ἔτη δώδεκα κατεῖχον αὐτὴν ἀδήριτον. Μακεδόνες τῆς μὲν Εὐρώπης ἤρξαν ἀπὸ τῶν κατὰ τὸν Ἀδρίαν τόπων ἕως ἐπὶ τὸν Ἰστρὸν ποταμόν, ὃ βραχὺ παντελῶς ἂν φανείη μέρος τῆς προειρημένης χώρας· μετὰ δὲ ταῦτα προσέλαβον τὴν τῆς Ἀσίας ἀρχὴν, καταλύσαντες τὴν τῶν Περσῶν δυναστείαν. ἀλλ' ὅμως οὗτοι πλείστων δόξαντες καὶ τόπων καὶ πραγμάτων γενέσθαι κύριοι, τὸ πολὺ μέρος ἀκμὴν ἀπέλιπον τῆς οἰκουμένης ἀλλότριον.

τὰς ἐλλογιμωτάτας: τις πιο αξιόλογες, **τοὺς ὄρους:** τα ὄρια, **ἀμφισβητήσαντες:** αφού πάλεψαν, **ἀδήριτον:** διαφιλονίκητη, **κατὰ τὸν Ἀδρίαν:** στην Αδριατική, **βραχὺ μέρος:** μικρὸ τμήμα, **ἀπέλιπον ἀλλότριον:** ἔμεινε ἔξω ἀπὸ τὴν ἐπιρροή τους.

Γύψινη αναπαράσταση του Πολύβιου. Κοινοβούλιο Βιέννης (Alois Düll 1899)

Γ.1. Να μεταφράσετε το παρακάτω απόσπασμα: «**Πέρσαι κατά τινες καιρούς ... κατεΐχον αὐτὴν ἀδήριτον.**».

Μονάδες 10

Γ.2. Ποιες πληροφορίες αντλούμε από το παραπάνω κείμενο σχετικά με τους Μακεδόνες;

Μονάδες 10

Γ.3.α. Να γράψετε στο τετράδιό σας τους παρακάτω τύπους (μονάδες 5):

Ι. «**τὸ περὶ τὴν ἡμετέραν ὑπόθεσιν θεώρημα γένοιτ' ἂν οὕτως μάλιστ' ἐμφανές**»: τη δοτική πτώση του ενικού αριθμού του επιθέτου στο γένος που βρίσκεται στο παραπάνω απόσπασμα.

II. «Εἰσὶ δ' αἱ τῆς παραβολῆς ἄξιαί καὶ συγκρίσεως αὗται.»: την αιτιατική πτώση του πληθυντικού αριθμού των ουσιαστικών της παραπάνω πρότασης.

III. «ἀλλὰ καὶ περὶ σφῶν ἐκινδύνευσαν.»:τη δοτική πτώση του πληθυντικού αριθμού του β' προσώπου της αντωνυμίας που απαντάται στην παραπάνω πρόταση.

III. «Λακεδαιμόνιοι πολλοὺς ἀμφισβητήσαντες χρόνους»:την ονομαστική πτώση του ενικού αριθμού της μετοχής στο γένος που βρίσκεται.

Γ.3.β. Να γράψετε στο τετράδιό σας τους παρακάτω τύπους (μονάδες 5):

I.«γένοιτ' ἂν οὕτως μάλιστ' ἐμφανέες»: τον παραπάνω ρηματικό τύπο στην οριστική παρακειμένου διατηρώντας το πρόσωπο και τον αριθμό.

II.«Λακεδαιμόνιοι πολλοὺς ἀμφισβητήσαντες χρόνους»: το α' ενικό πρόσωπο της οριστικής παρατατικού του ρηματικού τύπου του παραπάνω χωρίου στη φωνή που βρίσκεται.

III.«μόλις ἔτη δώδεκα κατεῖχον αὐτὴν ἀδήριτον»: το β' ενικό πρόσωπο της προστακτικής του αορίστου β' του ρήματος του παραπάνω αποσπάσματος στην ενεργητική και στη μέση φωνή.

Μονάδες 10

Γ.4.α.«τῶν δυναστειῶν, Ῥωμαίων, τῆς Εὐρώπης, τῆς προειρημένης»: Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις παραπάνω γενικές του κειμένου (μονάδες 4).

Γ.4.β.«μετὰ δὲ ταῦτα προσέλαβον τὴν τῆς Ἀσίας ἀρχήν, καταλύσαντες τὴν τῶν Περσῶν δυναστείαν.»: Να εντοπίσετε στο

παραπάνω απόσπασμα όλους τους επιρρηματικούς προσδιορισμούς που δηλώνουν χρόνο(μονάδες 2).

Γ.4.γ.«Πέρσαι κατά τινος καιρούς μεγάλην ἀρχὴν κατεκτήσαντο»:
Να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη της παραπάνω πρότασης σε παθητική κάνοντας τις απαραίτητες αλλαγές (μονάδες 4).

Μονάδες 10

ΣΠΟΚΛΗ